



Røros kommune
Bergmannsgt. 23
7374 RØROS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inga Stamnes,

Skadefellingstillatelse på en (1) bjørn i deler av Røros kommune - 29.06.2021

Røros kommune v/ Hans Iver Kojedal fikk tirsdag 29. juni 2021 kl 22:40 skadefellingstillatelse på en (1) bjørn etter muntlig dialog og søknad om skadefelling samme dag. Tillatelsen gjelder deler av Røros kommune. Bakgrunnen for søknaden var funn av en sau dokumentert drept av bjørn. En pågående skadesituasjon med dokumentert kadaverfunn, skadepotensiale og at området ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn og at beitedyr skal ha prioritet, legges til grunn for beslutningen.

Tillatelsen ble formidlet muntlig til Røros kommune v/ Kojedal kl. 22:40. Røros kommune oversendte en skriftlig søknad torsdag 1. juli 2021. Tillatelsen er gyldig til 6. juli 2021 kl. 12:00, eller til det eventuelt er felt bjørn. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Det ble felt en hannbjørn onsdag 30. juni 2021 kl 03:00 ved Brekken i Røros kommune.

Søknad

Viser til muntlig dialog mellom Røros kommune v/Hans Iver Kojedal og Statsforvalteren i Trøndelag tirsdag 29. juni, muntlig søknad om skadefelling samme dag, samt skriftlig søknad fra Røros kommune den 1. juli 2021. Bakgrunnen for søknaden er funn av en sau nylig tatt av bjørn innenfor Aursunden sankelag, skadedato 29. juni. Med bakgrunn i dette funnet, samt et betydelig antall beitedyr på utmarksbeite søkes det om fellingstillatelse på bjørn i deler av Aursunden sankelag i Røros kommune. Fellingsområdets avgrensing ble diskutert med Statsforvalteren over telefon.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre



samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Den 23. april 2021 fattet rovviltnemnda i region 6 vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge gitt statsforvalterne i region 6 en kvote for betinget skadefelling på totalt tre brunbjørner, gyldig fra 1. juni. Vedtaket ble påklaget. KLD stadfestet kvoten i klageavgjørelsen, men tilførte enkelte vilkår. Den 29. juni 2021 var det felt en bjørn i region 6 (binne felt i Overhalla kommune), slik at resterende kvote for skadefelling av bjørn ved muntlig vedtak fra Statsforvalteren var to bjørner.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur». Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av rovviltnemnda i region 6 i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, der nemnda i sine vurderinger konstaterer at bestanden av brunbjørn ligger på det fastsatte bestandsmålet for region 6. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte DNA-prøvene gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1986 – 2021 ble det mest sannsynlig født 8,5 bjørnekull i Norge i 2020. Rapporten forteller at antall beregnede i individ i region 6 har blitt redusert fra 2019 til 2020, mens det holdt seg stabilt eller noe økende i perioden 2017 til 2019. Beregnede antall ynglinger i 2020 var 2,9, mot 1,9 i 2019 og 2018.



Bestandsrapportene fra perioden 2016-2020 viser at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, men at det siste året er antallet individer redusert, samtidig som bestandsmålet er nådd for første gang. Det ble registrert 29 individer av bjørn i regionen i 2020, 12 hanndyr og 17 binner. Dette er 5 dyr færre enn i 2019. Binneandelen er høy: 59 %. Likevel var trenden svakt avtagende siden toppen i 2015 (2019: 35 %, 2018: 37 %, 2017: 39 %, 2016: 38 %, 2015: 42 %, 2014: 37 %, 2013: 34 %, 2012: 31 %, 2011: 31 %, 2010: 30 % og 2009: 30 %). Det er i rovviltforliket fastsatt et måltall om minst 40 % binneandel. Dette målet var nådd for 2020. På bakgrunn av disse opplysningene anser Statsforvalteren i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt og at føre-var-prinsippet jf. § 9 derfor kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2021 er det så langt registrert avgang av en bjørn i region 6. I sammenheng med skadefelling av bjørn i Sverige vår 2020 ble det gjort et omfattende uttak av bjørn i grenseområdene mot Norge. Uttaket i Sverige kan påvirke bestandssituasjonen i Norge.

I Klima- og miljødepartementets vedtak datert 3. juni d.å., om kvote for betinget skadefelling på brunbjørn, står det følgende: «Klima- og miljødepartementet opprettholder i hovedsak rovviltneemnda i forvaltningsregion 6 sitt vedtak om kvote for betinga skadefelling og lisensfelling for brunbjørn i 2021 av 23. april 2021. Departementet tar inn vilkår om at bjørnebinne(r) med unge(r) som opptrer sammen under skadefellingsforsøk og lisensfelling skal være unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt. Videre tar departementet inn et vilkår om at Statsforvalteren skal gis fullmakt til å avslutte lisensfellinga dersom det blir felt binne under skadefelling eller lisensfelling. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på skadehistorikken og skadepotensialet knyttet til bjørn i regionen. Departementet finner at den vedtatte kvoten for betinget skadefelling, eventuelt lisensfelling, av tre bjørner ikke truer bestandens overlevelse og ikke er til hinder for å nå det nasjonale og regionale bestandsmålet neste år. Departementet viser til at statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle der det kan bli aktuelt med skadefelling blant annet skal gjøre en vurdering av om det finnes annen tilfredsstillende løsning for å forhindre tap av beitedyr.).»

Hovedårsaken til kjent avgang av bjørner i Norge er gjennom skadefelling, og delvis lisensfelling. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. rovviltneemndas vedtak datert 23. april d.å., og Klima- og miljødepartementets klageavgjørelse 3. juni d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder iverksetting av skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Røros kommune, og Statsforvalteren anser ikke § 11 som relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Vedtaket gjelder tillatelse til skadefelling av en bjørn, og Statsforvalteren anser derfor at § 12 ikke har særlig relevans i denne saken.

Statsforvalterens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i



forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

a) Områdets betydning som beitemark

I søknaden beskrives området det søkes skadefellingstillatelse som et viktig beite for sau. I området der kadaveret ble funnet har den berørte beitebrukeren en besetning på 400-500 sau/lam. Dette området ligger innenfor Aursunden sankelags grenser, hvor det totalt går ca 2150 sau og lam på utmarksbeite. Området det søkes om skadefellingstillatelse i er en del av *Gåebrien* sijte (Riast/Hylling reinbeitedistrikt), og benyttes vår, sommer og høst. Statsforvalteren anser derfor området som et viktig beiteområde for sau og tamrein.

b) Skadenes omfang og utvikling

Ved tidspunkt for søknad var det av SNO dokumentert en søye nylig drept av bjørn. Skadeomfanget var således relativt lavt ved søknadstidspunkt, men med en helt fersk skade anses skadesituasjonen som ligger til grunn for søknaden som akutt pågående.

c) Potensiale for fremtidige skader

Skaden foreligger tidlig i beitesesongen. Det er i løpet av mai og juni dokumentert aktivitet av bjørn i Brekken og lengre sør i Røros kommune. Påviste skade i område med et stort antall sau på beite, samt beite for tamrein tilsier at det er stort potensiale for fremtidig skade.

d) Mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak

Skadesituasjonen er akutt pågående, og det er tidlig i beitesesongen. Dyrene har vært i området i om lag to uker. Statsforvalteren anser at forebyggende tiltak som skiller rovdyr og beitedyr (for eksempel tidlig nedsanking) er utfordrende å gjennomføre så tidlig i beitesesongen.

Ytterligere vurderinger

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn ble nådd i region 6 i 2020, men ikke oppnådd nasjonalt. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal være lavere i disse områdene.

I klagebehandling av rovviltneemndas kvotevedtak av 23. april 2021 fastsatte KLD vilkår om at de tiltak som er mulige for å unngå å felle binne skal være iverksatt. De siste to årene har det blitt analysert 17 DNA-prøver som stammer fra bjørn i Røros kommune. For 2021 er den eneste bjørnen som er påvist innenfor Røros kommune en hannbjørn (individ HE247) som ble påvist den 1. mai 2021, sør for skadeområdet. I 2020 ble det ikke påvist bjørn innenfor kommunen, og i 2019 ble det påvist en binne (individ ST26) i august helt sør i kommunen ved innsjøen Storbuddhåen.

Det er ikke gjort observasjoner eller sporfunn av binne med unger i eller nær det omsøkte fellingsområdet i 2019, 2020 eller så langt i 2021. Statsforvalteren har derfor ingen holdepunkter som tilsier at det er en binne som er skadevolder i området. På grunn av brunbjørnens



utvandringsmønster har det vist seg at det stort sett er hannbjørner som forvolder skader utenfor forvaltningsområdet. Statsforvalteren vurderer at sannsynligheten for å felle binne er relativt lav. Statsforvalteren anser derfor at skadefellingstillatelse kan gis med grunnlag i den kunnskap som foreligger for området.

Statsforvalterens konklusjon

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved tidspunkt for søknad var det funnet ett kadaver dokumentert tatt av bjørn. Sauen er antatt drept samme dag som søknad ble formidlet. Dette kan indikere at skadevolder fremdeles er i området, og at muligheten til et effektivt fellingsforsøk er til stede. Området hvor kadaverfunn er gjort ligger i sin helhet utenfor det området som rovviltnemnda i region 6 har vedtatt skal være forvaltningsområdet for bjørn. I henhold til rovviltforliket av 2011, den geografiske differensieringen i rovviltnemndas forvaltningsplan for region 6, skadesituasjonen ved søknadstidspunktet, potensialet for fremtidig skade, anser Statsforvalteren det som riktig å iverksette skadefellingstillatelse på en (1) bjørn i deler av Røros kommune. Det vurderes som lite aktuelt å iverksette forebyggende tiltak som nedsanking på nåværende tidspunkt.

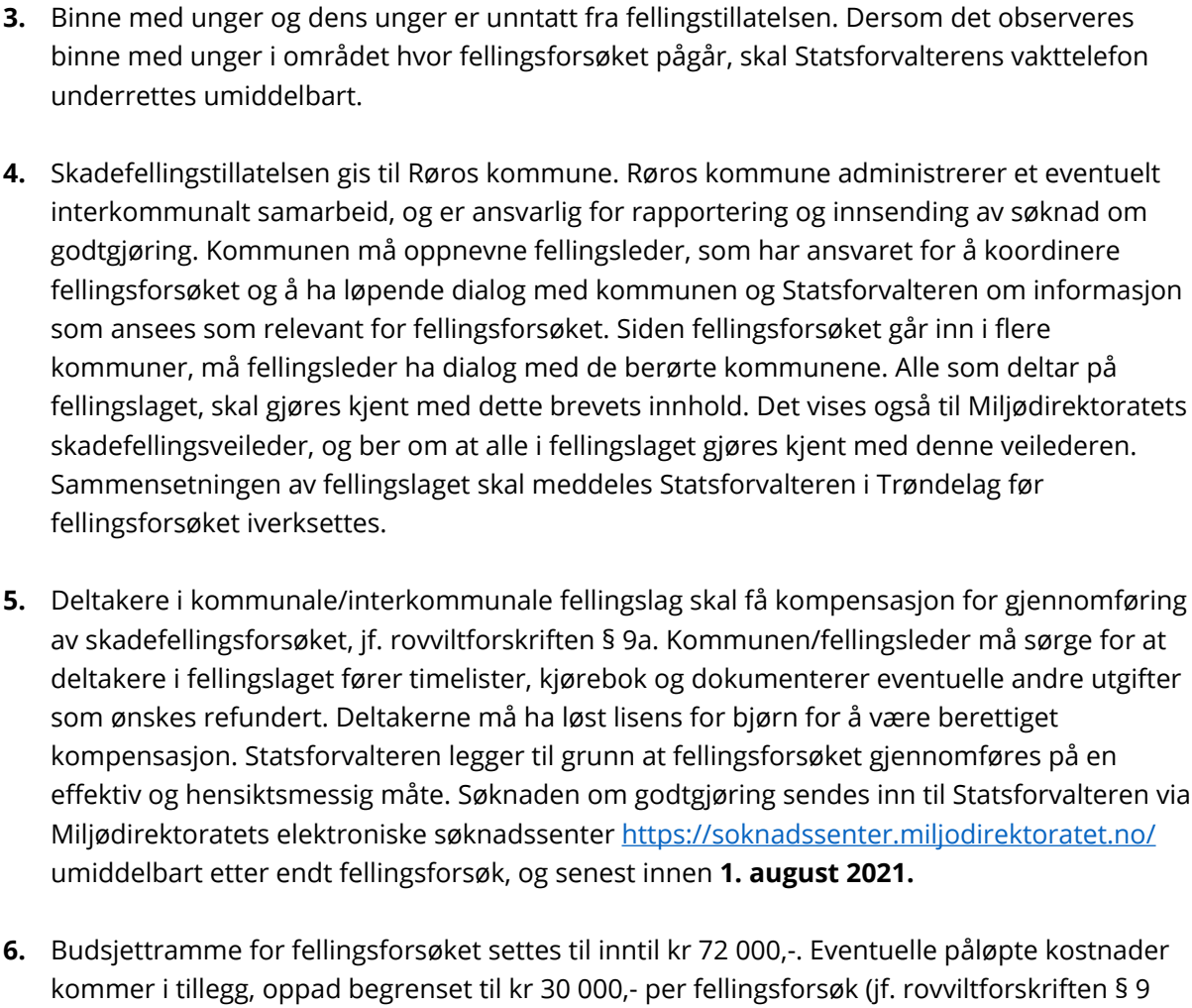
Etter muntlig vedtak ble fattet den 29.juni kl 22:40, ble det felt en bjørn på skadefelling den 30. juni kl 03:00 ved Brekken i Røros kommune.

Statsforvalterens vedtak

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9 gis Røros kommune gis skadefellingstillatelse på en (1) bjørn i deler av Røros kommune.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra tirsdag 29. juni 2021 kl. 22:30 til tirsdag 6. juli 2020 kl. 12:00, eller frem til bjørn er felt. Behovet for en eventuell forlengelse vil bli vurdert av Statsforvalteren i samråd med kommunen ved tillatelsens utløp.
2. Skadefellingstillatelsen gjelder i de deler av Røros kommune som er avgrenset av riksgrensen mot Sverige i øst, kommunegrensen mot Holtålen og Tydal i nord, fra kommunegrensa mot Holtålen langs Fv. 30 i vest til Kroken, og videre sørgrense langs Fv. 6532 og Fv. 705 til Brekken og videre derfra langs Fv. 31 til riksgrensen (se kart). Fellingsforsøket må rettes mot områdene hvor de siste skadene er påvist.





tredje ledd). Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling fra Miljødirektoratet 29. mai d.å.

7. Fellingsleder bes om å utarbeide en fellingslogg som rapporteres via Miljøvedtaksregistret etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk (antall timer/personer), i tillegg til en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført. Det skal rapporteres via Miljøvedtaksregistret www.miljovedtak.no. Søk opp aktuell skadefellingstillatelse og trykk «Rapporter på skadefelling». Sluttrapport skal være levert senest **1. august 2021**.
8. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.
9. Ved felling av bjørn skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.
10. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal omgående meldes til Statsforvalteren i Trøndelag (rovviltelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted (UTMkoordinater) for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Statsforvalteren krever det.
11. Den/de som sårer bjørn under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet bjørnen. Statsforvalteren og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet.
12. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt bjørn uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt bjørn ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Statsforvalteren og politiet skal da underrettes snarest.
13. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunen gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunen må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.
14. Statsforvalteren i Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt / gjort tilgjengelig på www.miljovedtak.no. En eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Trøndelag. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne



den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon naturmangfold

Inga Stamnes
seniorrådgiver
Seksjon naturmangfold

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens naturoppsyn
Røros kommune v/Hans Iver Kojedal
Miljødirektoratet

Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM